



GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Turecka 7/3; 62 - 604 KOŚCIELEC

- ☎ (0 - 63) 26 10 302 – Kierownik GOPS**
 - ☎ (0 - 63) 26 10 343 – Pracownicy socjalni, Główna księgowa**
 - ☎ (0 - 63) 26 10 344 – Świadczenia rodzinne, fundusz
alimentacyjny, asystent rodziny**
- www.gopskoscielec.pl e-mail: gops_koscielec@wp.pl

NIP: 666-14-02-684

REGON: 003730182

**Konto: LBS Strzałkowo Filia Kościelec
94 8543 0000 2008 8080 9762 0001**

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
na lata 2021 - 2023
ZA ROK 2022

Opracowali:

Aneta Rossa - Asystent rodziny

Andrzej Szabelski - Kierownik GOPS

KOŚCIELEC, 20 marzec 2023

Spis treści

Wstęp	3
I. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny	6
II. Sytuacja demograficzna w Gminie Kościelec	8
III. Piecza zastępcza	10
IV. Asystent rodziny	12
V. Przemoc w rodzinie	14
VI. Inne działania na rzecz rodziny	16
VII. Plany i potrzeby na rok 2023	20
Podsumowanie	21

WSTĘP

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Jak zapisano w preambule ustawy została ona uchwalona *„dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”*

System ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

Zgodnie z ustawą obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust. 1 w/w ustawy). Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) wyznaczony został Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kościelcu jako jednostka organizacyjna gminy. Ośrodek realizuje zadania mające na celu wspieranie rodziny m.in. poprzez:

- zatrudnienie asystentów rodziny,
- współfinansowanie pobytu dzieci w zastępczych formach opieki,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w szczególności socjalnego i rodzinnego.

Rodzina stanowiąc podstawowe środowisko zapewniające bezpieczeństwo emocjonalne i zaspokajające podstawowe potrzeby dziecka, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym ogromną rolę odgrywają wzajemne relacje panujące pomiędzy jej członkami. Nic nie jest w stanie zastąpić dziecku wzrostu w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, to znaczy takiej, która daje możliwość poczucia więzi, bezpieczeństwa, zdobywania doświadczenia oraz przekazuje mu swój system wartości, tradycje i poglądy, a także ukierunkowuje jego aktywność. Organizacja dzisiejszego świata, postęp cywilizacyjny i towarzyszący mu pośpiech powodują, iż współczesne rodziny coraz częściej borykają się z różnymi problemami i sytuacjami kryzysowymi, które zakłócają spójność rodziny, wywołują nieprawidłowe relacje pomiędzy jej członkami. Media alarmują o coraz częstszych przypadkach rażącego zaniedbywania obowiązków rodzinnych i opieki nad dziećmi przez osoby dorosłe; wzrostu uzależnień i bezrobocia, czy stosowania przemocy w rodzinie itp. Dysfunkcje występujące w środowisku rodzinnym, często mające charakter złożony, wpływają na konieczność udzielenia członkom rodzin specjalistycznej pomocy, wsparcia zewnętrznego lub podjęcia interwencji. W związku z tym, polityka naszego państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych, są nakierowane na udzielanie rodzinie konkretnej i kompleksowej pomocy. Najważniejszym źródłem prawa regulującym kwestie praw dziecka (w tym prawa do pieczy zastępczej) jest Konstytucja RP. W rozdziale drugim tego najważniejszego aktu prawnego, uchwalonego 2 kwietnia 1997 r. ustanowiono, że w myśl zasady pomocniczości dziecko ma prawo do opieki i pomocy, w tym też do pieczy zastępczej. Dokumentem, który podkreśla również rangę dziecka jest Konwencja o prawach dziecka. Uchwalenie Konwencji jest jednym z ważniejszych osiągnięć Polski w dziedzinie praw dziecka, bowiem nasze państwo, zobowiązuje się do zapewnienia specjalistycznej ochrony i pomocy dzieciom, które czasowo lub też na stałe pozbawione zostały środowiska rodzinnego lub też ze względu na swoje dobro, nie powinno w nim przebywać.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnych programów

wspierania rodziny. Rada Gminy Kościelec Uchwałą nr XXVI/199/21 z dnia 4 lutego 2021 roku uchwaliła Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

Gminny Program Wspierania Rodziny zawiera propozycje pomocowe, które mają za zadanie wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę. Realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

I. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Głównym celem gminnego programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej poprzez kompleksowe wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

W celach szczegółowych programu wyróżnia się:

a) Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- Wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- Pracę socjalną, polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- Konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

b) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- Objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
- Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Kościelec;
- Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

c) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,

- Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy,
- Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, zarówno dzieci, jak i rodziców, motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii,
- Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji (osoby uzależnione, sprawcy przemocy w rodzinie) – współpraca z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Policją i zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Kościelec,
- Współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

d) Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

II. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W GMINIE KOŚCIELEC

Gmina Kościelec zajmuje powierzchnię 105,9 km², co stanowi 10,47% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 21 sołectw: Białków Górny, Białków Kościelny, Daniszew, Dąbrowice Częściowe, Dąbrowice Stare, Dobrów, Gąsiorów, Gozdów, Kościelec, Leszcze, Łęka, Mariampol, Police Mostowe, Police Średnie, Ruszków Pierwszy, Ruszków Drugi, Straszków, Trzęśniew Mały, Trzęśniew, Tury i Waki.

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy wynosi:

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców		
	Stan na dzień: 31.01.2020 r.	Stan na dzień: 31.01.2021 r.	Stan na dzień: 31.01.2022 r.
Białków Górny	213	216	205
Białków Kościelny	92	97	99
Daniszew	262	252	246
Dąbrowice Częściowe	164	160	160
Dąbrowice Stare	350	346	340
Dobrów	721	720	720
Gąsiorów	283	272	281
Gozdów	713	734	735
Kościelec	1210	1197	1253
Leszcze	189	189	187
Łęka	158	150	150
Mariampol	213	216	218
Police Mostowe	50	50	52
Police Średnie	217	217	220
Ruszków Drugi	322	317	314
Ruszków Pierwszy	563	560	566
Straszków	434	435	423
Trzęśniew	244	245	243

Trzęśniew Mały	220	219	219
Tury	248	252	242
Waki	203	199	202
OGÓŁEM:	7 069	7 045	7075

Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Kościelcu

Na terenie Gminy Kościelec zamieszkiwała następująca ilość dzieci:

Przedział wiekowy dzieci	Liczba dzieci		
	<i>Stan na dzień: 31.01.2020 r.</i>	<i>Stan na dzień: 31.01.2021 r.</i>	<i>Stan na dzień: 31.01.2022 r.</i>
0 – 6	604	519	506
7 – 15	769	723	733
16 – 18	318	204	209

Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Kościelcu

III. PIECZA ZASTĘPCZA

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Działaniami w ramach systemu pieczy zastępczej na terenie Gminy Kościelec od roku 2015 do 2022 objętych została następująca ilość dzieci:

Lp.	Liczba dzieci/lata	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych	8	8	8	8	9	8	10
2.	Liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych niespokrewnionych rodzinach zastępczych	0	1	1	3	1	0	0
3.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	3	3	0	0	0	0
Razem		9	12	12	11	10	8	10

Źródło: Dane własne

W roku 2022 z terenu Gminy Kościelec przebywało 10 dzieci w pieczy zastępczej, z tego w rodzinach zastępczych spokrewnionych 10 dzieci. W niezawodowej niespokrewnionej rodzinie zastępczej jak również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2022 roku nie przebywało żadne dziecko.

Dane dotyczące poniesionych wydatków Gminy Kościelec za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przedstawia tabela poniżej:

Rok	Kwota
2016	33 179,92
2017	34 901,87
2018	48 833,07
2019	40 350,80
2020	35 406,87
2021	34 964,65
2022	31 262,36

Źródło: Dane własne

Główne przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej to:

- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i niezaradność życiowa,
- alkoholizm rodziców (lub jednego z nich),

- przemoc fizyczna i psychiczna względem członków rodziny,
- choroby lub niepełnosprawność,
- śmierć rodziców.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu zaplanował w roku 2022 środki finansowe w kwocie 50 500,00 złotych dla 10 dzieci, które są umieszczone w pieczy zastępczej.

IV. ASYSTENT RODZINY

W ramach realizacji zadania Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu zatrudnił na podstawie umowy o pracę w trybie zadaniowego czasu pracy jednego asystenta rodziny w wymiarze 4/5 etatu.

Praca asystenta rodziny w roku 2022 koncentrowała się głównie na :

- pomocy w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica,
- wzmacnianie kompetencji rodziców,
- pomocy w egzekwowaniu obowiązku szkolnego,
- pomocy w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
- pomoc w poszukiwaniu pracy,
- pomoc w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,
- doradztwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- pomoc w planowaniu budżetu rodzinnego,
- pomoc w wyrobieniu nawyków higienicznych i utrzymywaniu czystości w najbliższym otoczeniu,

Realizowane funkcje asystenta rodziny:

- funkcja wsparcia psychologiczno-emocjonalnego,
- funkcja diagnostyczno - monitorująca,
- funkcja opiekuńcza,
- funkcja doradcza,
- funkcja wychowawcza,

- funkcja motywująco - aktywizująca,
- funkcja koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Asystent rodziny przede wszystkim:

- **WSPIERA** rodziców w rozwijaniu kompetencji rodzicielskich
- **TOWARZYSZY** rodzinie z dziećmi w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- **POMAGA** w rozwiązywaniu trudności psychologicznych w rodzinie
- **MOTYWUJE** do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwania pracy zarobkowej.

W celu wykonywania swoich zadań asystent rodziny współpracował z psychologami i pedagogami szkolnymi szkół, wychowawcami szkolnymi, policją, pracownikami socjalnymi, kuratorami, terapeutami, pracownikami służby zdrowia, pracownikami PCPR oraz PUP. Współpracował także z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz uczestniczył w spotkaniach grup roboczych.

Asystent rodziny prowadzi dokumentację obejmującą:

- ocenę sytuacji rodziny,
- plany pracy z rodziną,
- karty działań asystenta rodziny (notatki służbowe),
- sprawozdania z realizacji działań,
- okresową ocenę sytuacji rodziny.

Asystent rodziny pełni bardzo ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Zajmuje się pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwia jej wychowanie dzieci.

W 2022 roku w Gminie Kościelec 16 rodzin w różnych okresach czasu było objętych pomocą asystenta rodziny, gdzie były zdiagnozowane problemy opiekuńczo - wychowawcze. W rodzinach tych wychowywało się 28 dzieci. Z pięcioma rodzinami zakończono współpracę ze względu na osiągnięte cele.

Na podstawie danych ze sprawozdań GOPS wynika, że w latach 2014 - 2022 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, którym przydzielono asystenta rodziny wahała się w przedziale od 9 do 17 rodzin. Są to

rodziny, które wymagały wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny
2014	9
2015	10
2016	12
2017	9
2018	12
2019	13
2020	15
2021	17
2022	16

Źródło: Dane własne

V. PRZEMOC W RODZINIE

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Realizacją procedury „Niebieskie Karty” zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań poszczególnych grup roboczych należy, w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W roku 2022 prowadzono 29 procedur „Niebieskiej Karty”, do 29 założonych Niebieskich Kart, w tym:

- a) założonych w roku 2021 – 12 Niebieskich Kart (8 kart – założonych przez funkcjonariusza Policji, 2 karty założone przez pomoc społeczną, 2 karty założone przez oświatę),
- b) założonych w roku 2022 – 17 Niebieskich Kart (4 karty założone przez pomoc społeczną, 1 karta założona przez oświatę, 12 założonych przez funkcjonariusza policji).

Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie: ogółem 21 osób, w tym 3 kobiety, 18 mężczyzn.

W roku 2022 zakończono 22 procedury „Niebieskiej Karty” w 18 rodzinach, w tym:

- a) z uwagi na ustanie przemocy – 14 procedur,
- b) brak zasadności podejmowanych działań – 8 procedur.

VI. INNE DZIAŁANIA NA RZECZ RODZINY

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak:

- c) uzależnienia
- d) przemoc domowa
- e) zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych
- f) problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

W Gminie Kościelec problemy społeczne rozwiązywane są przede wszystkim poprzez pracę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy współpracy z: Powiatową Komendą Policji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, Sądem Rejonowym w Kole, ze szkołami, kuratorami społecznymi i zawodowymi, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednym z zadań pracownika socjalnego jest praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne w szczególności rodzinne i socjalne. Pracownik socjalny musi rozpoznać potrzeby osób i rodzin poprzez wywiad środowiskowy, którego celem jest ustalenie sytuacji materialnej, rodzinnej, zdrowotnej oraz prowadzenie szeregu działań zmierzających do sytuacji, w której osoby te nie będą wymagały zewnętrznego wsparcia. Wykonywanie pracy pracownika socjalnego wymaga profesjonalnego wykształcenia, przygotowania praktycznego oraz teoretycznego z zakresu wielu dziedzin m. in. pracy socjalnej, przeciwdziałania bezrobociu, znajomości przepisów prawa, umiejętności negocjowania oraz wsparcia psychologicznego podopiecznych. Zawód ten wymaga odporności psychicznej, umiejętności działania w sytuacjach trudnych, a nawet zagrażających zdrowiu i życiu. Osoby, do których pracownik dociera podczas wywiadów środowiskowych są często sfrustrowane, bezradne i rozgoryczone. Oczekują od nas pomocy, nie zawsze finansowej. Pracownicy udzielają wsparcia psychicznego, wskazują grupy, organizacje lub instytucje, które są w stanie tej osobie pomóc. Pracownicy socjalni pomagają w łagodzeniu konfliktów rodzinnych. Takie działania nazywane pracą socjalną, nie mają swojego odzwierciedlenia w dokumentacji i są niewymierne. Jest to wiele godzin pracy poświęconych na udzielaniu porad, informacji, pomocy w załatwianiu spraw podopiecznych, są to interwencje osobiste.

Z tej formy pomocy korzystają często osoby starsze, niepełnosprawne, cierpiące na zaburzenia psychiczne, rodziny wielodzietne lub niezaradne życiowo. Pracownicy muszą nieustannie pogłębiać posiadaną wiedzę oraz kształcić w sobie szereg umiejętności tj. cierpliwość, wyrozumiałość oraz łatwość nawiązywania kontaktów z różnego rodzaju podopiecznymi. Efektem podejmowanych działań jest m. in.: rozwiązanie lub złagodzenie konfliktów domowych w rodzinach, usamodzielnienie rodzin, podjęcie pracy przez osoby bezrobotne, uregulowanie spraw mieszkaniowych, uzyskanie przysługujących rodzinie świadczeń z innych źródeł niż pomoc społeczna, uzyskanie alimentów, podjęcie leczenia odwykowego.

Z pomocy społecznej skorzystało w 2022 roku 132 rodziny. Dożywianiem w szkołach objęto 19 dzieci.

Wśród przyczyn korzystania z pomocy społecznej, które powodują utrwalenie tej sytuacji i uzależnienie od świadczeń Ośrodka wymienić należy:

- Niepełnosprawność
- Bezrobocie
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Ubóstwo
- Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Rodziny, które zostały objęte pomocą społeczną w 2022 roku to przede wszystkim rodziny z jednym i dwójką dzieci.

Gmina Kościelec w 2022 r. była również realizatorem **Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny**, która oferowała zniżki dla rodzin wielodzietnych. Każda rodzina posiadająca trójkę i więcej dzieci, w tym rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, mogły otrzymać kartę. Rodzicom karta wydawana była dożywotnio, dzieciom do ukończenia 18 lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki. Korzystanie z karty przyniosło rodzinom szereg korzyści związanych z obniżeniem kosztów rachunków miesięcznych oraz umożliwiło aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez zniżki do np. kina, teatru czy obiektów sportowych.

Łącznie dla mieszkańców Gminy Kościelec od czasu wprowadzenia przez ministerstwo Karty Dużej Rodziny wydano 1033 karty, z tego w roku 2022 wydano 212 kart.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościelcu realizowany jest również Program „**Wielkopolska Karta Rodziny**”. Jest to Program, do którego przystąpiła Gmina Kościelec, a jego celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych z województwa wielkopolskiego. W roku 2022 wyrobiono i wydano 77 sztuk kart Wielkopolskiej Karty Rodziny.

Uchwałą Rada Gminy Kościelec z 2016 roku przyjęła program „**Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec**”. Realizatorem Programu w Gminie Kościelec jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu. W ramach programu objęte są pomocą rodziny wielodzietne w postaci zniżek zaoferowanych przez Partnerów Programu na podstawie zgłoszonych przez nich deklaracji. W 2022 roku wyrobiono i wydano 17 sztuk Kart Dużej Rodziny Gminy Kościelec.

Gmina Kościelec jest również realizatorem **Programu Operacyjnego POMOC ŻYWNOŚCIOWA – Podprogram 2021 - w okresie: grudzień 2021 do październik 2022**. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (POPŻ) współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. POPŻ przyczynia się do ograniczania ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomoc w ramach POPŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków) i dlatego też trafia do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które przekazywane są osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Dodatkowo wobec osób objętych Programem realizowane są różne działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne, takim działaniem były warsztaty kulinarne.

W Gminie Kościelec działa **Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Przemocą w Rodzinie**. Punkt czynny jest w każdy czwartek w godzinach od 17,00 do 19,00. Do punktu mogą zgłaszać się osoby uzależnione i współuzależnione od alkoholu oraz mające problem z jego nadużywaniem, a także członkowie ich rodzin oraz osoby z rodzin dotkniętych przemocą domową. W ramach działalności punktu udzielane są porady i prowadzone konsultacje w zakresie szeroko rozumianej problematyki uzależnień.

Zadania Punktu Konsultacyjnego to:

- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad prawnych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy.
- Motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.
- Wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia.
- Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
- Inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy.
- Gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.
- Współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VII. PLANY I POTRZEBY NA ROK 2023

Uchwałą Rady Gminy Kościelec Nr XXVI/199/21 z dnia 4 lutego 2021 roku uchwalony został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023. Zgodnie z przyjętym programem w roku 2023 będzie:

- kontynuowanie realizacji zadań, wynikających z programu z zakresu wspierania rodziny
- kontynuacja działań związanych z aktywizacją zawodową członków rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej
- zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin o niskich dochodach możliwości spożywania posiłków na terenie placówek oświatowych
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej
- wsparcie finansowe rodzin stosownie do uprawnień wynikających z przepisów prawa
- wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy
- wspieranie rodzin do stworzenia optymalnych warunków do opieki i wychowania dzieci w rodzinie naturalnej
- kontynuowanie współpracy instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych wspierających rodzinę w sytuacji kryzysu
- realizowanie działań i podejmowanie nowych zadań na rzecz wspierania rodzin zgodnie z zaplanowanym budżetem na rok 2023
- dalsze doskonalenie warsztatu pracy pracowników socjalnych i asystenta rodziny
- zabezpieczenie finansowe kosztów szkoleń pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

POSUMOWANIE

Rok 2023 i kolejne będą kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz pomocy rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji, która nie wykonuje swoich funkcji rodzicielskich w sposób prawidłowy oraz zapewnienia rodzinie z problemami potrzebnego wsparcia. Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w Gminie Kościelec. Zawarte w programie propozycje były realizowane w 2022 roku w toku bieżącej pracy poszczególnych stanowisk pracy i jednostki.

Ze sprawozdania wynikają następujące kierunki działań dla Gminy Kościelec:

- praca z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych
- położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku
- wzmocnienie działań profilaktycznych: doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie
- dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (żłobek, przedszkola, szkoły, policja, sąd, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe).

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.